

Katholiek worden zonder papieren

Ook bij ons krijgen pastores te maken met asielzoekers die wensen gedoopt te worden

- ▶ Aantal vragen loopt hier nog niet zo hoog op als elders in Europa
- ▶ Hoop op papieren speelt een rol, maar is niet het enige motief
- ▶ Begeleiding zoekt evenwicht tussen discretie en integratie

Christof BOUWERAERTS

Begin juni riepen de bisschoppen in Duitsland alle betrokkenen op tot respect, maar ook tot voorzichtigheid bij de behandeling van doopselaanvragen van moslims die als vluchteling in het land verblijven. Daarmee willen ze voorkomen dat vluchtelingen hun toetreding tot de Kerk louter gebruiken als een teken van integratie om sneller aan papieren te geraken.

Vorig jaar al meldden buitenlandse media dat almaar meer vluchtelingen in diverse Europese landen zich lijkten te bekeren tot het christendom. Zo doopte pastor Gottfried Martens van de evangelisch-lutheraanse *Dreieinigkeitskirche* in Berlijn al meer dan duizend vluchtelingen, vooral Afghanen en Iraniërs.

Ook in ons land doen vluchtelingen, met of zonder papieren, de stap naar de Kerk. „Al loopt het niet meteen storm”, zegt Peter Vande Vyvere van het CCV, partner in christelijk vormingswerk in het bisdom Gent en lid van de interdiocesane werkgroep voor het catechumenaat. „Bijzondere richtlijnen zijn er bij ons vooralsnog niet. In elk geval moeten we een vluchteling die zich aanbiedt voor het doop-

sel van harte verwelkomen en zijn of haar vraag ernstig nemen. Tegelijk kunnen we maar beter meteen duidelijk maken dat toetreden tot de Kerk hen niet aan papieren zal helpen. Om doopselcatechese te kunnen volgen, moet de kandidaat het Nederlands voldoende beheersen. Integratie in een lokale geloofsgemeenschap blijkt bovendien ook niet altijd mogelijk.”

Diaken Eric Bochar staat in de multiculturele regio Antwerpen-Noord in voor de begeleiding van volwassen doopleerlingen. „De voorbije jaren begeleidden we enkele vluchtelingen”, zegt hij. „In onze werking zetten we sterk in op duurzame banden tussen de doopleerlingen onderling en met ons. Steekt er achter de doopaanvraag een verlangen naar papieren, dan komt dat vanzelf wel naar boven zodra de persoon zich thuis voelt. Vaak speelt echter ook het verlangen om aan te sluiten bij een gemeenschap

„Papieren zijn er voor dit leven. Het doopsel raakt aan je diepere identiteit”

een rol, zeker wanneer men hier weinig landgenoten aantreft. Anderen willen dan weer uitdrukkelijk afstand doen van de islam waarin ze opgroeiden.”

Omdat motieven voor een doopselaanvraag verschillen, vraagt elke situatie om gesprek en uitzuivering. Specifieke richtlijnen voor de begeleiding van doopleerlingen zonder papieren vindt Erik Bochar echter niet nodig. „Al zou een overzicht van goede praktijkvoorbeelden best zinvol zijn”, zegt hij. „Sommige situaties zijn immers uitdagend.

Zo begeleidde ik ooit een vrouw in volledige discretie. Zij vreesde dat haar familie erachter zou komen en kwam 's ochtends vroeg naar mijn bureau voor de catechese. Later verdween ze echter helemaal van de radar.”

Vijftien jaar geleden kwam Ali (een schuilnaam) vanuit Noord-Afrika naar Europa. Sinds enkele jaren verblijft hij in ons land, zonder verblijfsvergunning, en trad hier toe tot de katholieke Kerk. „Eigenlijk voelde ik me nooit goed bij de islam en stelde ik er als jongere al vragen bij”, vertelt hij. „In Europa leerde ik het christendom almaar beter kennen. Ik voelde me al gauw thuis in de Kerk. Na veel overweging hakte ik de knoop door en bood ik me aan voor het doopsel. Sinds ik gedoopt ben, voel ik me een ander mens.”

Ali voelde zich meteen welkom in de parochie en het bisdom en hij vindt het goed dat de Kerk helder communiceert met vluchtelingen die om het doopsel vragen. „Papieren zijn voor dit leven, terwijl het doopsel raakt aan je diepste identiteit”, zegt hij. „De Kerk moet het woord van God echter doorgeven aan zo veel mogelijk mensen. Uiteindelijk hangt het dan van jezelf af hoe je omgaat met je geloof.”

En wat als Ali wordt uitgewezen en weer in zijn land terecht komt? „Dan is het wellicht onmogelijk om openlijk uit te komen voor mijn geloof”, zegt hij. „Ik ging al via het internet op zoek naar christelijke gemeenschappen in mijn land, maar zonder resultaat. In een dergelijke situatie zou ik dus moeten leven van mijn persoonlijke gebed.”

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be

STANDPUNT

Luk VANMAERCKE

Bereikbaarheid

„Staan we er wel eens bij stil hoe belangrijk bereikbaarheid in onze hedendaagse samenleving is? Het is nog maar enkele generaties geleden dat onze bereikbare wereld niet veel verder lag dan de afstand die we te voet konden afleggen. Toen auto's en openbaar vervoer nog niet bestonden, beperkte de wereld zich voor de meeste mensen tot het dorp of de stad waarin ze woonden. Wat verder weg lag, was onbekend en nauwelijks van betekenis.

Ook na de invoering van moderne transportmiddelen bleef onze wereld nog lange tijd beperkt. Ik herinner me nog levendig hoe ik als ventje op de bus werd gezet om met KVLV, toen nog de Boerinnenbond, naar de Efteling te gaan. Dat sprookjespark ligt in Nederland, net over de grens. Vandaag noemen we dat vlakbij, zelfs om de hoek. In de jaren 1970 was dat voor de meeste van mijn medereizigers een andere wereld. Voor velen was het de eerste keer in hun leven dat ze naar een ander land reisden. Ze waren opgewonden en onzeker, want ze hadden guldens bij zich, een vreemde munt, die ze nog nooit eerder hadden gezien. Als ik dat verhaal aan mijn kinderen vertel, denken ze dat ik opgroeide in de middeleeuwen.

Zo snel is de wereld dus veranderd. Alles is tegenwoordig bereikbaar. Noem een bestemming op aarde, om het even waar, en er is altijd wel iemand die er al geweest is. Overdreven? Nauwelijks. Voor enkele tientallen euro vliegen we naar eender welk Europees land. Wie er wat meer geld tegenaan gooit, reist naar andere continenten alsof het niets is. Exotische landen zijn niet langer onbekend gebied, ze werden bestemmingen op een *bucket list*, een verlanglijstje dat we achteloos afvinken. De foto's gooien we op Facebook of Instagram, toegankelijk voor vrienden en kennissen.

De sociale media maken de wereld inderdaad nog bereikbaarder. Wie vroeger familie had aan de andere kant van de wereld, schreef brieven op blauw luchtpostpapier en moest weken of maanden wachten op nieuws. Nu sturen we een mailtje, skypen of whatsappen we even, delen we foto's van verjaardagsfeestjes of huwelijken. We weten meer over een tante in Argentinië of een vriend in Hongkong dan over de mensen die vijf huizen verderop wonen. De digitale bereikbaarheid van de wereld is totaal.

Dat alles is overwegend positief, laten we niet mopperen over al die nieuwe mogelijkheden. Er zit echter een keerzijde aan. De wereld is niet enkel bereikbaar geworden voor ons, wij zijn ook bereikbaar voor de wereld. Het gevoel bekruipt ons al eens dat we nooit meer met rust worden gelaten. Ging je vroeger op reis, dan had je een paar weken geen enkel contact met het thuisfront of met je collega's op het werk, op het obligate postkaartje na. Nu blijft de stroom aan berichten gewoon doorlopen op je smartphone. De neiging is groot om permanent in contact te blijven met de buitenwereld. We kennen nauwelijks nog momenten van onbereikbaarheid.

Dat is best vermoeiend. Wat zouden we er goed aan doen om af en toe onze eigen onbereikbaarheid te organiseren. Zet die gsm maar uit, laat die e-mails enkele weken ongelezen, negeer die tijdslijn op Facebook of Twitter. De wereld stopt niet met draaien omdat we er even helemaal tussenuit knijpen. In tijden van extreme bereikbaarheid is onbereikbaar zijn een hemels genoegen.

Of misschien moeten we tijdens de vakantie onze bereikbaarheid helemaal anders invullen. Op reis gaan wordt dan bereikbaar zijn voor de mensen die je meeneemt, voor de omgeving waar je naartoe trekt, voor de cultuur die je er ontdekt. Het verre loslaten en je onderdompelen in het nabije. Tijd en aandacht hebben voor je partner, voor je kinderen en kleinkinderen, voor je reisgenoten die op jachtige momenten al eens op de tweede plaats komen. Echt bereikbaar worden door onbereikbaar te zijn, is dat geen mooie vakantiegedachte? ”

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be

Doopselcatechese volgen lukt pas als catechumeen en begeleider elkaar begrijpen. © KNA-Bild